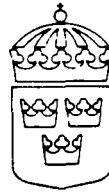

Regeringens proposition

1990/91:168

om vissa förmögenhetsskattefrågor m.m.

Prop.
1990/91:168

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 4 april 1991.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Erik Åsbrink

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa tekniska justeringar för att anpassa reglerna för förmögenhetsbeskattningen till den reformerade inkomstbeskattningen. Anpassningen – som utgår från att nuvarande ordning för förmögenhetsbeskattning bibehålls temporärt – syftar inte till några sakliga ändringar av beskattningen. De s.k. lättnadsreglerna för värdering av företagsförmögenhet lämnas således i princip oförändrade. Begränsningsregeln justeras så att spärrbeloppet för högsta förmögenhets- och inkomstskatteuttag bestäms till 75 % av summan av beskattningsbar förvärvsinkomst och inkomst av kapital.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli i år och tillämpas på förmögenhet vid utgången av år 1991.

1 Förslag till Lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt

Prop.
1990/91:168

Härigenom föreskrivs att 1, 3-6, 8 och 10 §§, 11 § 1 mom., 12 § 1 mom. samt punkterna 1-3 och 5 av anvisningarna till 3 och 4 §§ lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Till staten skall årligen erläggas förmögenhetsskatt enligt i denna lag givna bestämmelser.

Angående taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering till statlig förmögenhetsskatt stadgas i taxeringslagen.

Vid taxeringen till förmögenhetsskatt skall bestämmelserna i 3, 4 och 65 §§ kommunalskattelagen (1928:370) samt 3 § tredje stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt äga motsvarande tillämpning. Beskattningsår är dock alltid det kalenderår som närmast föregått taxeringsåret. I den mån bestämmelserna i kommunalskattelagen eller i denna lag meddelade, med stadganden i kommunalskattelagen likartade bestämmelser äga tillämpning vid taxeringen till förmögenhetsskatt, skall likaledes anvisningarna till kommunalskattelagen i motsvarande delar lända till efterrättelse.

Vid taxeringen till förmögenhetsskatt skall bestämmelserna i 3, 4 och 65 §§ kommunalskattelagen (1928:370) samt 2 § 12 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt äga motsvarande tillämpning. Beskattningsår är dock alltid det kalenderår som närmast föregått taxeringsåret. I den mån bestämmelserna i kommunalskattelagen eller i denna lag meddelade, med stadganden i kommunalskattelagen likartade bestämmelser äga tillämpning vid taxeringen till förmögenhetsskatt, skall likaledes anvisningarna till kommunalskattelagen i motsvarande delar lända till efterrättelse. *Begreppen rörelse och jordbruksfastighet har den betydelse som anges i kommunalskattelagen i dess lydelse intill den 1 juli 1990.*

3 §

1 mom.³ Vid förmögenhetsberäkning skola, i den mån ej annat framgår av 2 mom. här nedan, såsom tillgångar upptagas:

- a) fastighet;
- b) tomträtt, vattenfallsrätt;
- c) lös egendom, som är avsedd för stadigvarande bruk i skattskyldigs förvärvsverksamhet eller att däri omsättas eller förbrukas, såsom djur samt maskiner och andra inventarier, råämnen, varor, jordbruks- och skogsprodukter, förbrukningsartiklar och dylikt, gruvor, patent- och förlagsrätter, rätt till skogsavverkning å annans mark samt rätt till stenbrott och dylikt;
- d) kapital, som finnes kontant tillgängligt eller utlånats eller nedlagts i obligationer eller insatts i bank eller

- d) kapital, som finnes kontant tillgängligt eller utlånats eller nedlagts i obligationer eller insatts i bank eller

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:859.

² Senaste lydelse 1984:1080.

³ Senaste lydelse 1986:1227.

annorstädes eller bestått av andra fordringar eller av aktier eller andelar i ekonomiska föreningar, bolag, *aktiefonder* eller rederier eller av optionsrätter till nyteckning eller köp av aktier, om sådan optionsrätt är föremål för omsättning på kapitalmarknaden, eller av andel i oskiftat dödsbo som vid taxering till statlig inkomstskatt skall behandlas såsom handelsbolag, i den mån samma kapital icke är att hänföra till i c) här ovan nämnd egendom;

e) lös egendom, som är avsedd för ägarens och hans familjs personliga bruk och bekvämlighet och av beskaffenhet att böra hänföras till yttre inventarier, såsom ekipage, ridhästar, automobiler, motorcyklar, lustjakter, motorbåtar och dylikt, så ock smycken;

f) besittningsrätt till fastighet, där innehavaren ej enligt 7 § skall likställas med ägare, såvida rättigheten är utan vederlag eller mot visst belopp en gång för alla upplåten för innehavarens livstid eller för tid, som icke kommer att utlöpa inom fem år efter beskattningsårets utgång;

g) rätt till ränta, avkomst av fastighet eller annan stadigvarande förmån, som icke avses i f) här ovan, såvida rättigheten är förhandenvarande och bestämd att tillgodonjutas för den berättigades livstid eller för tid, som icke kommer att utlöpa inom fem år efter beskattningsårets utgång;

h) livförsäkring, som meddelats i här i riket bedriven försäkringsrörelse, i den omfattning som anges i punkt 6 av anvisningarna.

2 mom.⁴ Såsom tillgångar vid förmögenhetsberäkningen upptages icke:

a) värdet av annan försäkring än livförsäkring;

b) rätt till undantagsförmåner, till pension eller annan livränta, som utgår på grund av försäkring, till pension och annan förmån, som annorledes än i följd av försäkring åtnjutes på grund av förutvarande tjänsteförhållande, samt till livränta som, enligt vad i lag eller särskild författning är stadgat, annorledes än på grund av försäkring utgår vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller under militärtjänstgöring;

c) rätt till annan ränta, avkomst eller förmån än i b) avses, därest densamma är bestämd att tillgodonjutas för den berättigades livstid samt värdet av vad han årligen må i sådant avseende åtnjuta understiger 1 000 kronor;

d) rätt till förmögenhet, varav annan för närvarande åtnjuter avkastningen;

e) möbler, husgeråd och andra inre lösören, som äro avsedda för den skattskyldiges och hans familjs personliga bruk;

f) konstverk, bok-, konst- och därmed jämförliga samlingar, så framt ej ägaren med dem driver handel eller yrkesmässigt håller dem för allmänheten tillgängliga;

g) sådana tillgångar, som avses i 1 mom. e) här ovan, därest sammanlagda värdet av dessa tillgångar icke överstiger 1 000 kronor;

h) patent- och förlagsrätter, som icke äro tillgångar i rörelse, ävensom rätt till firmanamn, varumärke, mönsterskydd, tidnings titel och dylikt;

h) patent- och förlagsrätter, som icke äro tillgångar i *näringsverksamhet hänförlig till* rörelse, ävensom rätt till firmanamn, varumärke, mönsterskydd, tidnings titel och dylikt;

⁴ Senaste lydelse 1986:1227.

i) förråd av livsmedel eller andra förnödenheter, som äro avsedda för den skattskyldiges och hans familjs personliga behov, samt kontant hushållskassa eller därmed jämförlig, för den skattskyldiges löpande utgifter avsedd kassa;
j) fastighet, som året före taxeringsåret undantagits från skatteplikt enligt 3 kap. fastighetstaxeringslagen (1979:1152), utom såvitt fråga är om tillbehör till fastigheten som avses i 2 kap. 3 § jordabalken.

(Se vidare anvisningarna.)

4 §⁵

Fastighet tas upp till taxeringsvärdet året före taxeringsåret. Var sådant värde inte åsatt då räknas inte något värde för fastigheten. Har en fastighets taxeringsvärde sänkts vid särskild fastighetstaxering på grund av skogsavverkning eller täktverksamhet eller till följd av brand, vattenflöde eller jämförlig händelse skall fastigheten tas upp till det taxeringsvärde, som åsatts för taxeringsåret. Finns sådana tillbehör till fastigheten, som avses i 2 kap. 3 § jordabalken, skall dessa tas upp särskilt. Bestämmelserna i tredje stycket om värdesättning av lös egendom tillämpas vid värderingen.

Tomträtt eller vattenfallsrätt skall tas upp till det värde, som rättigheten med hänsyn till villkor och återstående tid för upplåtelsen kan anses ha betingat vid en försäljning under normala förhållanden.

Lös egendom, som är avsedd för stadigvarande bruk i jordbruk med binärningar, i skogsbruk eller i rörelse, skall värdesättas i enlighet med vedertaget affärsbruk inom det slag av verksamhet, som egendomen är nedlagd i.

Lös egendom, som är avsedd för stadigvarande bruk i *näringsverksamhet hänförlig till jordbruk med binärningar, skogsbruk eller rörelse*, skall värdesättas i enlighet med vedertaget affärsbruk inom det slag av verksamhet, som egendomen är nedlagd i.

Fordran, som löper med ränta, skall, om den inte är tillgång i rörelse, tas upp till sitt kapitalbelopp med tillägg för förfallen ränta.

Fordran, som löper med ränta, skall, om den inte är tillgång i *näringsverksamhet hänförlig till rörelse*, tas upp till sitt kapitalbelopp med tillägg för förfallen ränta.

Fordran, som inte är förfallen och på vilken ränta inte skall beräknas för tiden före förfalldagen, uppskattas till belopp som utgör dess värde enligt vid denna lag fogad tabell I. Osäker fordran tas upp till det belopp, varmed den kan beräknas inflyta. Värdelös fordran tas inte upp.

Värdepapper uppskattas med tillämpning av bestämmelserna i punkt 5 av anvisningarna till 3 och 4 §§.

Annan ränta, avkomst eller förmån, som utgår för obegränsad tid och inte utgör frälseränta, uppskattas till tjugo gånger det belopp som den har uppgått till under beskattningsåret. Kapitalvärdet av ränta, avkomst, eller förmån, som utgår på livstid eller viss tid, uppskattas efter det belopp som rättigheten har motsvarat under beskattningsåret och enligt de vid denna lag fogade tabellerna II och III.

Rättighet, som inte är bestämd att utgå under någons livstid men ändå är av obestämd varaktighet, uppskattas med ledning av tabell III, som om den skulle ha utgått för den berättigades livstid, dock högst till tio gånger det värde, som rättigheten senast har motsvarat för helt år.

Är rättighet beroende av längden av flera personers liv på så sätt, att rät-

⁵ Senaste lydelse 1986:1197.

tigheten upphör vid den först avlidnes död, bestäms rättighetens kapitalvärde efter den äldstes levnadsålder. Är rättigheten däremot oförändrad till den sist avlidnes död, beräknas värdet efter den yngstes ålder.

Andel i ekonomisk förening, vars behållna tillgångar vid likvidation endast delvis skall skiftas mellan medlemmarna, skall tas upp till ett värde motsvarande den del av föreningens förmögenhet som skulle ha fallit på andelen om föreningen hade trätt i likvidation.

Andel i bostadsförening eller bostadsaktiebolag tas upp till ett värde som motsvarar medlemmens eller delägarens andel i föreningens eller bolagets behållna förmögenhet beräknad med utgångspunkt i det taxeringsvärde som gäller för föreningens eller bolagets fastighet vid beskattningsårets utgång och med hänsyn till föreningens eller bolagets övriga tillgångar och skulder enligt bokslutet för det senaste räkenskapsår som avslutats före den 1 juli under beskattningsåret.

Övrig lös egendom tas upp till det värde, som den kan anses ha betingat vid försäljning under normala förhållanden.

Beträffande tillgångar i jordbruk med binärningar, skogsbruk och rörelse gäller vidare särskilda bestämmelser i punkt 2 av anvisningarna till 3 och 4 §§.

Beträffande tillgångar i näringsverksamhet hänförlig till jordbruk med binärningar, skogsbruk och rörelse gäller vidare särskilda bestämmelser i punkt 2 av anvisningarna till 3 och 4 §§.

(Se vidare anvisningarna.)

5 §⁶

Skuld, som löper med ränta och icke är att hänföra till rörelse, skall upptagas till sitt kapitalbelopp utan tillägg av under året upplupen men ej förfallen ränta.

Skuld, som löper med ränta och icke hör till näringsverksamhet hänförlig till rörelse, skall upptagas till sitt kapitalbelopp utan tillägg av under året upplupen men ej förfallen ränta.

Angående beräkningen av kapitalvärdet av skuld, som ej är förfallen och därå ränta ej skall beräknas för tiden före förfallodagen, ävensom av kapitalvärdet av förpliktelse, vilken innefattar skyldighet att till annan utgiva undantagsförmåner, pension, annan livränta eller därmed jämförlig avgift, skall vad i 4 § stadgas angående beräkningen av kapitalvärdet av fordran eller av ränta, avkomst, förmån eller annan rättighet äga motsvarande tillämpning.

Borgensförbindelse, för vilken betalningsskyldighet ännu ej inträtt, så ock annan villkorlig skuld får ej avdragas vid beräkningen, liksom ej heller vid beskattningsårets utgång oregrerade hushållsskulder och därmed jämförliga skulder. Avdrag medgives dock dels för värdet av sådan garantiavsättning för vilken avdrag medgives vid inkomsttaxeringen, dels för skuld avseende sådant villkorligt stöd på vilket vid eftergift av återbetalningsskyldighe-

Borgensförbindelse, för vilken betalningsskyldighet ännu ej inträtt, så ock annan villkorlig skuld får ej avdragas vid beräkningen, liksom ej heller vid beskattningsårets utgång oregrerade hushållsskulder och därmed jämförliga skulder. Avdrag medgives dock dels för värdet av sådan garantiavsättning för vilken avdrag medgives vid inkomsttaxeringen, dels för skuld avseende sådant villkorligt stöd på vilket vid eftergift av återbetalningsskyldighe-

⁶ Senaste lydelse 1983:312.

ten skall tillämpas bestämmelserna i punkt 2 åttonde stycket av anvisningarna till 19 § kommunalskattelagen (1928:370).

Avdrag medges inte för skuld som avser kapital som nedlagts i fastighet, som enligt 3 § 2 mom. j) inte skall upptas som tillgång vid förmögenhetsberäkningen.

Under avdragsgilla skulder inbegripas även oguldna skatter av nedan nämnda slag, nämligen dels debiterad preliminär skatt, som påförts den skattskyldige för året näst före det taxeringsår, varom fråga är, eller för något föregående år, dels slutlig skatt, som påförts den skattskyldige på grund av taxering under förstnämnda år eller under något föregående år, dels ock tillkommande skatt, varå den skattskyldige erhållit debetsedel under förstnämnda år eller tidigare. Vidare inbegripas återbetalningspliktiga studiemedel enligt studiestödslagen (1973:349).

(Se vidare anvisningarna.)

6 §

*1 mom.*⁷ Skyldighet att erlagga skatt för förmögenhet åligger, såframt ej annat föreskrives i särskilda bestämmelser, meddelade på grund av överenskommelse eller beslut, varom i 20 och 21 §§ sägs:

a) fysiska personer, vilka var bosatta här i riket vid beskattningsårets utgång, och dödsbon efter personer, som vid dödsfallet var bosatta här i riket, med undantag av dödsbon som vid taxering till statlig inkomstskatt skall behandlas såsom handelsbolag, samt sådana familjestiftelser som avses i 10 a § andra stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt:

för all den förmögenhet, de vid beskattningsårets utgång ägt vare sig här i riket eller å utländsk ort:

b) föreningar och samfund, vilkas medlemmar inte på grund av medlemskapet äger del i föreningens eller samfundets förmögenhet, sådan juridisk person som förvaltar samfällighet enligt lagen (1952:166) om häradsallmänningar eller lagen (1952:167) om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna eller förvaltar sockenallmänning, sockensamfällad mark eller mark som av ålder är samfällad o.d. enligt lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter, ävensom andra stiftelser än familjestiftelser, samtliga dock endast om och i den mån de är skyldiga att erlagga skatt för inkomst och om ej annat följer av femte stycket:

för den förmögenhet, de vid beskattningsårets utgång ägt vare sig här i riket eller å utländsk ort:

c) fysiska personer, vilka inte var bosatta här i riket vid beskattningsårets utgång, och dödsbon efter personer, som vid dödsfallet inte var bo-

a) fysiska personer, vilka var bosatta här i riket vid beskattningsårets utgång, och dödsbon efter personer, som vid dödsfallet var bosatta här i riket, med undantag av dödsbon som vid taxering till statlig inkomstskatt skall behandlas såsom handelsbolag, samt sådana familjestiftelser som avsågs i 10 a § andra stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt i dess lydelse intill den 1 juli 1990:

för all den förmögenhet, de vid beskattningsårets utgång ägt vare sig här i riket eller å utländsk ort:

c) fysiska personer, vilka inte var bosatta här i riket vid beskattningsårets utgång, och dödsbon efter personer, som vid dödsfallet inte var bo-

⁷ Senaste lydelse 1989:1026.

Nuvarande lydelse

sätta här i riket, samt utländska bolag:

för den förmögenhet, de vid beskattningsårets utgång haft här i riket nedlagd, till den del den icke utgjorts av svenska aktier eller andelar i svensk *aktiefond*, dock att skattskyldighet föreligger för sådana aktier och andelar, som varit nedlagda i rörelse som bedrivits från fast driftställe här i riket.

För skattskyldiga, om vilka i 18 § förmåles, bestämmes skyldigheten att erlægga skatt för förmögenhet efter de i samma paragraf meddelade föreskrifter.

Hypoteksföreningar och föreningsbanker är frikallade från skattskyldighet för förmögenhet.

Utländska livförsäkringsanstalter är frikallade från skattskyldighet för förmögenhet, som hänför sig till här i riket bedriven försäkringsrörelse.

Skattskyldiga som avses i 7 § 4-6 mom. lagen om statlig inkomstskatt är frikallade från skattskyldighet för förmögenhet. För förmögenhet nedlagd i rörelse föreligger skattefrihet dock endast om den skattskyldige är frikallad från skattskyldighet för inkomst av rörelsen.

2 mom.⁸ Med här i riket nedlagd förmögenhet avses:

a) tillgångar, som omförmålas i 3 § 1 mom. a) och b), försåvitt desamma finnas här i riket;

b) tillgångar, som omförmålas i 3 § 1 mom. c) och d), försåvitt desamma finnas här i riket och äro avsedda för företag, som av skattskyldig härstädes bedrivs; samt

c) svenska aktier och andelar i svenska ekonomiska föreningar, bolag, *aktiefonder* och rederier, i den mån dessa tillgångar icke ingå under b) i detta mom.

När skattskyldighet för förmögenhet är begränsad enligt vad i 1 mom. stadgas, får vid förmögenhetsberäkningen avdrag ske allenast för skuld, som häftar vid den förmögenhet skattskyldigheten avser.

(Se vidare anvisningarna.)

Föreslagen lydelse

sätta här i riket, samt utländska bolag:

för den förmögenhet, de vid beskattningsårets utgång haft här i riket nedlagd, till den del den icke utgjorts av svenska aktier eller andelar i svensk *värdepappersfond*, dock att skattskyldighet föreligger för sådana aktier och andelar, som varit nedlagda i *näringsverksamhet hänförlig till* rörelse som bedrivits från fast driftställe här i riket.

Skattskyldiga som avses i 7 § 3-6 mom. lagen om statlig inkomstskatt är frikallade från skattskyldighet för förmögenhet. För förmögenhet nedlagd i *näringsverksamhet hänförlig till* rörelse föreligger skattefrihet dock endast om den skattskyldige är frikallad från skattskyldighet för inkomst av rörelsen.

c) svenska aktier och andelar i svenska ekonomiska föreningar, bolag, *värdepappersfonder* och rederier, i den mån dessa tillgångar icke ingå under b) i detta mom.

8 §⁹

Skattskyldig med hemmavarande barn under 18 år taxeras även för barnets förmögenhet, om *barnets till statlig inkomstskatt beräknade be-*

Skattskyldig med hemmavarande barn under 18 år taxeras även för barnets förmögenhet, om *barnet enligt 2 kap. 4 § lagen (1990:325) om*

⁸ Senaste lydelse 1974:998.

⁹ Senaste lydelse 1986:1291.

skattningsbara inkomst inte uppgår till minst 100 kronor. Barnets förmögenhet räknas då in i den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet.

självdeklaration och kontrolluppgifter inte skall lämna självdeklaration för beskattningsåret. Barnets förmögenhet räknas då in i den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet.

10 §¹⁰

Fysisk person, dödsbo, utländskt bolag eller i 10 a § andra stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt *angiven familjestiftelse* skall inte betala statlig förmögenhets-skatt, om den beskattningsbara förmögenheten inte överstiger 800 000 kronor.

Fysisk person, dödsbo, utländskt bolag eller *sådan familjestiftelse som avsågs* i 10 a § andra stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt *i dess lydelse intill den 1 juli 1990* skall inte betala statlig förmögenhets-skatt, om den beskattningsbara förmögenheten inte överstiger 800 000 kronor.

Skatteplikt till statlig förmögenhetsskatt föreligger inte heller för juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) denna lag om den beskattningsbara förmögenheten inte överstiger 25 000 kronor.

11 §

1 mom.¹¹ Statlig förmögenhets-skatt skall för fysisk person, dödsbo, utländskt bolag samt i 10 a § andra stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt *angiven familjestiftelse* utgöra:

1 mom. Statlig förmögenhets-skatt skall för fysisk person, dödsbo, utländskt bolag samt *sådan familjestiftelse som avsågs* i 10 a § andra stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt *i dess lydelse intill den 1 juli 1990* utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten inte överstiger 1 600 000 kronor: en och en halv procent av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 800 000 kronor;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger 1 600 000 men inte 3 600 000 kr.: 12 000 kr. för 1 600 000 kr. och 2,5 % av återstoden;
3 600 000 kr.: 62 000 kr. för 3 600 000 kr. och 3 % av återstoden.

12 §

1 mom.¹² För makar som levtt tillsammans under beskattningsåret beräknas den skattepliktiga förmögenheten för makarna var för sig. Brist som uppkommer vid beräkningen av den ena makens förmögenhet, får avräknas från den andres förmögenhet.

Har skattskyldig hemmavarande barn under 18 år, *vars till statlig inkomstskatt beräknade beskattningsbara inkomst uppgår till minst 100 kronor*, beräknas den skattepliktiga förmögenheten för den skattskyldige och barnet var för sig.

Har skattskyldig hemmavarande barn under 18 år *som enligt 2 kap. 4 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall lämna självdeklaration för beskattningsåret* beräknas den skattepliktiga förmögenheten för den skattskyldige och barnet var för sig.

¹⁰ Senaste lydelse 1989:1026.

¹¹ Senaste lydelse 1989:1026.

¹² Senaste lydelse 1986:1291.

Den beskattningsbara förmögenheten beräknas i fall som avses i första stycket gemensamt för makarna och i fall som avses i andra stycket gemensamt för föräldrar och barn. Frågan om skatteplikt enligt 10 § bedöms med hänsyn till den gemensamma beskattningsbara förmögenheten. Skatten beräknas med hänsyn till denna förmögenhet och fördelas på var och en efter hans skattepliktiga förmögenhet. *Därvid skall 11 § 3 mom. iakttas.*

Den beskattningsbara förmögenheten beräknas i fall som avses i första stycket gemensamt för makarna och i fall som avses i andra stycket gemensamt för föräldrar och barn. Frågan om skatteplikt enligt 10 § bedöms med hänsyn till den gemensamma beskattningsbara förmögenheten. Skatten beräknas med hänsyn till denna förmögenhet och fördelas på var och en efter hans skattepliktiga förmögenhet.

Anvisningar

till 3 och 4 §§

1.¹³ Tillgång, som efter ty i dessa paragrafer sägs skall ingå i förmögenhetsberäkningen, skall därvid upptagas, även om den under beskattningsåret icke lämnat avkastning. Oanvända tomter samt aktier och andra värdehandlingar skola alltså medtagas, även om någon inkomst därav ej influtit under året.

Äger fastighet del i samfällighet av annat slag än som avses i 6 § 1 mom. första stycket b), upptages egendom som ingår i samfälligheten eller äges av juridisk person, som enligt författning eller på därmed jämförligt sätt bildats för att förvalta samfälligheten. Värde av gemensamhetsanläggning, vari de delägande fastigheterna uteslutande eller så gott som uteslutande *utgöras av sådana en- eller tvåfamiljsfastigheter för vilka intäkt beräknas enligt 24 § 2 mom. första stycket kommunalskattelagen (1928:370)*, ingår i de delägande fastigheternas taxeringsvärdet. I de fall när särskilt taxeringsvärde åsatts samfälligheten liksom i det fall där fast eller lös egendom eljest ingår i samfälligheten eller äges av juridisk person som nyss angivits, skall taxeringsvärdet och värdet av sådan fast eller lös egendom fördelas på de delägande fastigheterna efter deras andelstal i samfälligheten.

2.¹⁴ Vid beräkning av förmögenhet, som ingår i förvärvskälla inom inkomstlagen jordbruksfastighet

Äger fastighet del i samfällighet av annat slag än som avses i 6 § 1 mom. första stycket b), upptages egendom som ingår i samfälligheten eller äges av juridisk person, som enligt författning eller på därmed jämförligt sätt bildats för att förvalta samfälligheten. Värde av gemensamhetsanläggning, vari de delägande fastigheterna uteslutande eller så gott som uteslutande *är privatbostadsfastigheter*, ingår i de delägande fastigheternas taxeringsvärdet. I de fall när särskilt taxeringsvärde åsatts samfälligheten liksom i det fall där fast eller lös egendom eljest ingår i samfälligheten eller äges av juridisk person som nyss angivits, skall taxeringsvärdet och värdet av sådan fast eller lös egendom fördelas på de delägande fastigheterna efter deras andelstal i samfälligheten.

2. Vid beräkning av förmögenhet i förvärvskälla *eller del av förvärvskälla i inkomstslaget näringsverk-*

¹³ Senaste lydelse 1975:262.

¹⁴ Senaste lydelse 1987:338.

och rörelse, gäller följande.

Sammanfaller inte räkenskapsåret med beskattningsåret, får som värde av förmögenhet tas upp värdet vid utgången av det räkenskapsår som före den 1 mars taxeringsåret gått till ända närmast intill utgången av beskattningsåret. Detta värde skall emellertid rättas med belopp som den skattskyldige satt in i förvärvskällan eller tagit ut ur densamma för egen räkning eller för annan av honom innehavd förvärvskälla. Utgår räkenskapsåret före beskattningsåret, skall nämnda värde ökas med insättningar och minskas med uttag som skett intill beskattningsårets utgång. Utgår räkenskapsåret efter beskattningsåret, skall värdet minskas med insättningar och ökas med uttag som skett efter utgången av beskattningsåret.

Den värdesättning av tillgångarna i förvärvskällan som sker vid inkomsttaxeringen är inte bindande vid förmögenhetsberäkningen. Inventarier som är avsedda för stadigvarande bruk i förvärvskällan tas upp till anskaffningsvärdet efter avdrag för skälig avskrivning eller utrangering. Lager värderas som helhet utan hänsyn till påräknelig vinst vid försäljning i detalj, varvid dock fastighet tas upp lägst till taxeringsvärdet. Lager av djur på jordbruksfastighet eller i renkötselrörelse tas upp till de värden, som riksskatteverket enligt punkt 2 femte stycket av anvisningarna till 41 § kommunalskattelagen (1928:370) senast har fastställt före utgången av det år som närmast föregår taxeringsåret, eller – om detta ger en lägre värdering – till djurens sammanlagda allmänna saluvärde. Har riksskatteverket inte fastställt något värde tas djuret upp till det lägsta av anskaffningsvärdet och allmänna saluvärdet. Vid värdering av lager skall hänsyn tas till inkurans och prisfallsrisk.

Skulder och andra avgående pos-

samhet som är hänförlig till jordbruksfastighet och rörelse, gäller följande.

Sammanfaller inte räkenskapsåret med beskattningsåret, får som värde av förmögenhet tas upp värdet vid utgången av det räkenskapsår som gått till ända närmast före ingången av taxeringsåret. Detta värde skall emellertid rättas med belopp som den skattskyldige satt in i förvärvskällan eller tagit ut ur densamma för egen räkning eller för annan av honom innehavd förvärvskälla. Utgår räkenskapsåret före beskattningsåret, skall nämnda värde ökas med insättningar och minskas med uttag som skett intill beskattningsårets utgång.

Den värdesättning av tillgångarna i förvärvskällan som sker vid inkomsttaxeringen är inte bindande vid förmögenhetsberäkningen. Inventarier som är avsedda för stadigvarande bruk i förvärvskällan tas upp till anskaffningsvärdet efter avdrag för skälig avskrivning eller utrangering. Lagertillgångar tas upp till de värden som gäller vid inkomsttaxeringen minskade med skäligt avdrag för prisfallsrisk, varvid dock fastighet tas upp lägst till taxeringsvärdet.

Skulder och andra avgående pos-

ter i förvärvskällan avräknas enligt bestämmelserna i 5§. Hänsyn tas inte till *annan* latent skatteskuld *än utskiftningsskatteskuld*, såvida inte annat följer av punkt 3 första stycket av dessa anvisningar.

Om värdet av tillgångarna i förvärvskällan överstiger beloppet av skulder och andra avgående poster, får förmögenhetsvärdet av förvärvskällan nedsättas till trettio procent av det överskjutande värdet. Om förvärvskällan innehåller med fideikommissrätt, får dock nedsättning ske till tjugo procent av sistnämnda värde.

Bostadsbyggnader på en jordbruksfastighet och tomtmark för byggnaderna skall inte behandlas som tillgångar i förvärvskälla inom inkomstslaget jordbruksfastighet i annat fall än då byggnaderna används som bostad för ägarens eller arrendatorns arbetskraft. Om en bostadsbyggnad med tomtmark på grund av vad nu har sagts inte skall behandlas som tillgång i förvärvskällan, skall inte heller de till byggnaden och tomtmarken hänförliga låneskulder anses ingå i förvärvskällan. På byggnaden och tomtmarken skall anses belöpa så stor del av låneskulder i förvärvskällan som byggnadens och tomtmarkens taxeringsvärde utgör av det sammanlagda värdet av tillgångarna i förvärvskällan inklusive byggnaden och tomtmarken. Med bostadsbyggnad avses byggnad som till övervägande del är inrättad för bostadsändamål. Bestämmelserna i detta stycke tillämpas inte på förvärvskälla som innehåller med fideikommissrätt.

Egendom, som enligt 4 kap. 5 § första stycket fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ingår i en industrienhets avseende täktmark och – i förekommande fall – industribyggnad på sådan mark eller i en exploateringsenhet, skall, om egendomen inte enligt kommunalskattelagen utgör tillgång i rörelse, vid tillämpningen av denna anvisningspunkt anses som en särskild förvärvskälla inom inkomstslaget rörelse.

Mark och byggnader, som är belägna på en ort och av fastighetsägaren regelbundet upplåts för fritids-

ter i förvärvskällan avräknas enligt bestämmelserna i 5§. Hänsyn tas inte till latent skatteskuld, såvida inte annat följer av punkt 3 första stycket av dessa anvisningar.

Småhus som är inrättat till bostad åt en eller två familjer med tillhörande tomtmark på lantbruksenhet skall inte behandlas som näringsfastighet i annat fall än då huset används som bostad för arbetskraft till ägare eller arrendator av lantbruksenheten. Om ett hus med tomtmark på grund av vad nu har sagts inte skall behandlas som näringsfastighet skall inte heller de till huset och tomtmarken hänförliga låneskulder anses ingå i näringsverksamhet. Bestämmelserna i detta stycke tillämpas inte på förvärvskälla som innehåller med fideikommissrätt.

Egendom, som enligt 4 kap. 5 § första stycket fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ingår i en industrienhets avseende täktmark och – i förekommande fall – industribyggnad på sådan mark eller i en exploateringsenhet, skall, om egendomen inte utgör tillgång i rörelse, vid tillämpningen av denna anvisningspunkt anses som en särskild förvärvskälla inom näringsverksamhet hänförlig till rörelse.

Mark och byggnader, som är belägna på en ort och av fastighetsägaren regelbundet upplåts för fritids-

Nuvarande lydelse

ändamål till annan än närstående (fritidsuthyrning), skall, om de inte enligt kommunalskattelagen utgör tillgångar i rörelse, vid tillämpningen av denna anvisningspunkt tillsammans anses utgöra en särskild förvärvskälla inom inkomstlaget rörelse. Detta gäller dock endast under förutsättning att

a) egendomen ingår i en eller flera småhusenheter enligt 4 kap. 5 § första stycket fastighetstaxeringslagen och har beskattningsnaturen *annan fastighet* och

b) fastighetsägarens fritidsuthyrning på orten av sådan egendom, som avses under a och inte utgör tillgång i rörelse, omfattar minst tre småhus eller tomter avsedda för småhus som ägs av annan än fastighetsägaren.

Uttrycket småhus har den innebörd som anges i 2 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen. Som närstående räknas

för fysisk person: de personer som anges i 35 § 1 a mom. kommunalskattelagen,

för dödsbo: dödsbodelägarerna och dem närstående personer,

för fåmansföretag som avses i sistnämnda lagrum: företagsledaren och delägarerna i företaget samt dem närstående personer.

Bestämmelserna i denna anvisningspunkt tillämpas även när förvärvskällan innehas indirekt genom förmedling av juridisk person.

3.¹⁵ Medel, för vilka uppskov med inkomstbeskattning åtnjutes enligt bestämmelserna om skogskonto, upphovsmannakonto, uppfinnar-konto eller investeringskonto för skog, tas upp till halva värdet. Har medel satts av till fond för särskilt ändamål enligt föreskrift i lag eller annan författning och har avdrag vid inkomstberäkningen medgetts för avsättningen, får halva det avsatta beloppet tas upp som skuld.

Är fordran för sin tillkomst gjord beroende av ett villkor, som är ovisst, antingen i den meningen att det är osäkert, om den såsom villkor bestämda

Föreslagen lydelse

ändamål till annan än närstående (fritidsuthyrning), skall, om de inte utgör tillgångar i rörelse, vid tillämpningen av denna anvisningspunkt tillsammans anses utgöra en särskild förvärvskälla inom näringsverksamhet hänförlig till rörelse. Detta gäller dock endast under förutsättning att

a) egendomen ingår i en eller flera småhusenheter enligt 4 kap. 5 § första stycket fastighetstaxeringslagen och

Uttrycket småhus har den innebörd som anges i 2 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen. Som närstående räknas

för fysisk person: de personer som anges i punkt 14 trettonde stycket av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen (1928:370),

för dödsbo: dödsbodelägarerna och dem närstående personer,

för fåmansföretag som avses i sistnämnda lagrum: företagsledaren och delägarerna i företaget samt dem närstående personer.

3. Medel, för vilka uppskov med inkomstbeskattning åtnjutes enligt bestämmelserna om skogskonto, upphovsmannakonto, uppfinnar-konto eller investeringskonto för skog, tas upp till halva värdet. Har medel satts av till fond för särskilt ändamål enligt föreskrift i lag eller annan författning och har avdrag vid inkomstberäkningen medgetts för avsättningen, får halva det avsatta beloppet tas upp som skuld. *Som skuld räknas även hälften av det uppskovsbelopp enligt lagen (1990:655) om återföring av obeskattade reserver som ännu inte återförts till beskattning.*

Prop.
1990/91:168

¹⁵ Senaste lydelse 1982:7.

tilldragelsen kommer att inträffa, eller i den meningen att det visserligen är säkert, att tilldragelsen skall inträffa, men ovisst när, skall fordringen icke medräknas. Däremot har den omständigheten, att fordran, som löper utan ränta, ännu ej är förfallen till betalning, betydelse endast för beräkningen av dess förhandenvarande värde (4 §).

5.¹⁶ Aktier som noteras på inländsk eller utländsk börs, andelar i *aktiefonder* samt andra värdepapper än aktier som omsätts marknadsmissigt och är av det slag som anges i 35 § 3 mom. första stycket *kommunalskattelagen (1928:370)* tas upp till 75 procent av det noterade värdet.

Aktier som, utan att vara börsnoterade, är föremål för marknadsmissig omsättning med regelbundna noteringar om avslut tas upp till 30 procent av det noterade värdet.

Finns i ett bolag skilda aktieslag av vilka ett eller flera är börsnoterade eller föremål för sådan notering som avses i andra stycket, skall de aktier i bolaget som inte är noterade tas upp till samma värde som de noterade aktierna. Är flera aktieslag noterade, skall de icke noterade aktierna tas upp till samma värde som de noterade aktier som har den lägsta kursen.

Om det vid värdering enligt de föregående styckena bedöms att det noterade värdet inte motsvarar vad som skulle kunna påräknas vid en försäljning under normala förhållanden, får i stället priset vid en sådan försäljning läggas till grund för värderingen.

Aktier som inte omfattas av bestämmelserna i första–tredje styckena samt andelar i ekonomiska föreningar och handelsbolag tas upp till det pris som kan påräknas vid en försäljning under normala förhållanden, varvid dock följande skall iaktas. I den mån uppskattningen grundas på värdet av tillgångar som *ingår i förvärvskälla inom inkomstlagen jordbruksfastighet och rörelse*, beräknas tillgångarnas värde med tillämpning av reglerna i punkt 2 ovan. I den mån uppskattningen grundas på värdet av tillgångar som avses i första–tredje styckena skall värdet av dessa tillgångar anses motsvara vad som skulle tas upp vid en tillämpning av bestämmelserna i första–fjärde styckena.

5. Aktier som noteras på inländsk eller utländsk börs, andelar i *värdepappersfonder* samt andra värdepapper än aktier som omsätts marknadsmissigt och är av det slag som anges i 27 § 1 mom. *lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt* tas upp till 75 procent av det noterade värdet.

Aktier som inte omfattas av bestämmelserna i första–tredje styckena samt andelar i ekonomiska föreningar och handelsbolag tas upp till det pris som kan påräknas vid en försäljning under normala förhållanden, varvid dock följande skall iaktas. I den mån uppskattningen grundas på värdet av tillgångar i *inkomstslaget näringsverksamhet som är hänförliga till jordbruksfastighet och rörelse*, beräknas tillgångarnas värde med tillämpning av reglerna i punkt 2 ovan. I den mån uppskattningen grundas på värdet av tillgångar som avses i första–tredje styckena skall värdet av dessa tillgångar anses motsvara vad som skulle tas upp vid en tillämpning av bestämmelserna i första–fjärde styckena.

¹⁶ Senaste lydelse 1986:1197.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Prop.

1990/91:168

Värdepapper som inte omfattas av bestämmelserna i första-tredje och femte styckena tas upp till det pris som kan påräknas vid en försäljning under normala förhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991 och tillämpas första gången vid 1992 års taxering.

2 Förslag till Lag om ändring i lagen (1970:172) om begränsning av skatt i vissa fall

Prop.
1990/91:168

Härigenom föreskrivs att 3–5 §§ lagen (1970:172) om begränsning av skatt i vissa fall¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

Vid prövning av skattebegränsningen fastställs ett spärrbelopp med hänsyn till den beskattningsbara *inkomst och det underlag för tilläggsbelopp* som beräknats för den skattskyldige enligt lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, i förekommande fall efter sådan justering som skall ske enligt andra och tredje styckena.

Den beskattningsbara inkomsten och underlaget för tilläggsbelopp skall ökas med vid taxeringen medgivet särskilt investeringsavdrag.

Om den skattskyldige erlagt sjömansskatt under beskattningsåret, skall den beskattningsbara *inkomsten och underlaget för tilläggsbelopp* ökas med den till sjömansskatt beskattningsbara inkomsten och dagpenning som är skattepliktig enligt 1 § 2 mom. lagen (1958:295) om sjömansskatt.

Spärrbeloppet *utgörs* av summan av

1. 50 procent av den justerade beskattningsbara *inkomsten* och
2. 25 procent av *det justerade underlaget för tilläggsbelopp*.

Vid prövning av skattebegränsningen fastställs ett spärrbelopp med hänsyn till den beskattningsbara *förvärvsinkomsten och inkomsten av kapital* som beräknats för den skattskyldige enligt lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, i förekommande fall efter sådan justering som skall ske enligt andra *stycket*.

Om den skattskyldige erlagt sjömansskatt under beskattningsåret, skall den beskattningsbara *förvärvsinkomsten* ökas med den till sjömansskatt beskattningsbara inkomsten och dagpenning som är skattepliktig enligt 1 § 2 mom. lagen (1958:295) om sjömansskatt.

Spärrbeloppet *utgör 75 procent* av summan av

1. den justerade beskattningsbara *förvärvsinkomsten* och
2. *inkomsten av kapital*.

4 §³

Spärrbelopp enligt 3 § jämförs med sammanlagda beloppet av statlig inkomstskatt, förmögenhetsskatt och kommunal inkomstskatt som beräknats för den skattskyldige på grund av taxeringen (skattebeloppet). I skattebeloppet inräknas även sjömansskatt, om den skattskyldige erlagt sådan skatt under beskattningsåret.

Är den skattskyldige berättigad till nedsättning av statlig inkomstskatt eller förmögenhetsskatt genom skattereduktion som avses i 2 § 4

Är den skattskyldige berättigad till nedsättning av statlig inkomstskatt, *kommunal inkomstskatt* eller förmögenhetsskatt genom skattere-

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:772

² Senaste lydelse 1986:509.

³ Senaste lydelse 1982:1198.

mom. uppbördslagen (1953:272), 2 § lagen (1978:423) om skattelättnader för vissa sparformer eller 3 § lagen (1982:1193) om skattereduktion för fackföreningsavgift eller genom avräkning av utländsk skatt enligt särskilda föreskrifter, skall skattebelopp enligt första stycket beräknas som om skattereduktion eller avräkning av skatt inte hade skett.

duktion som avses i 2 § 4 mom. uppbördslagen (1953:272) eller 3 § lagen (1982:1193) om skattereduktion för fackföreningsavgift eller genom avräkning av utländsk skatt enligt särskilda föreskrifter, skall skattebelopp enligt första stycket beräknas som om skattereduktion eller avräkning av skatt inte hade skett. *Det samma gäller nedsättning av sjömansskatt enligt 12 § 4 mom. lagen (1958:295) om sjömansskatt.*

5 §⁴

Om skattebeloppet enligt 4 § är högre än spärrbeloppet nedsätts den statliga inkomstskatten och förmögenhetsskatten med överskjutande belopp. *Nedsättning av statlig inkomstskatt får avse både grundbelopp och tilläggsbelopp. Tilläggsbelopp får dock inte nedsättas med större belopp än som motsvarar tilläggsbelopp beräknat på den beskattningsbara inkomsten enligt lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.* Förmögenhetsskatten får inte nedsättas så att skatten blir lägre än skatten på 50 procent av den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet.

Nedsättning sker av *den statliga förmögenhetsskatten* om inte en annan ordning kan antas vara förmånligare för den skattskyldige. *I fråga om inkomstskatt skall nedsättning i första hand ske av grundbelopp.* Skattenedsättning som avses i 4 § andra stycket verkställs sedan nedsättning har skett enligt första stycket i denna paragraf.

Om skattebeloppet enligt 4 § är högre än spärrbeloppet nedsätts den statliga inkomstskatten och förmögenhetsskatten med överskjutande belopp. Förmögenhetsskatten får inte nedsättas så att skatten blir lägre än skatten på 50 procent av den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet.

Nedsättning sker av *statlig förmögenhetsskatt, statlig inkomstskatt på kapitalinkomst och statlig inkomstskatt på förvärvsinkomst i nu angivna ordning* om inte en annan ordning kan antas vara förmånligare för den skattskyldige. Skattenedsättning som avses i 4 § andra stycket verkställs sedan nedsättning har skett enligt första stycket i denna paragraf.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991 och tillämpas första gången vid 1992 års taxering.

⁴ Senaste lydelse 1982:419.

3 Förslag till Lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt

Prop.
1990/91:168

Härigenom föreskrivs att 22 § 3 mom., 23 § B och F samt 43 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

3 m o m.² Ingår fast egendom enligt kommunalskattelagen (1928:370) i en förvärvskälla inom inkomstslaget näringsverksamhet tillämpas bestämmelserna i 4 § och, med undantag av femte stycket sista meningen, punkt 2 av anvisningarna till 3 och 4 §§ lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt. Vad nu har sagts gäller *endast förvärvskälla eller del av förvärvskälla inom inkomstslaget näringsverksamhet som enligt bestämmelserna i 18 § kommunalskattelagen jämte anvisningarna till 18 § nämnda lag i dess lydelse intill den 1 juli 1990 skulle hänförts till förvärvskälla inom inkomstslagen jordbruksfastighet eller rörelse eller sådan egendom som enligt punkt 2 sjunde och åttonde styckena av anvisningarna till 3 och 4 §§ lagen om statlig förmögenhetsskatt skall anses som en särskild förvärvskälla inom inkomstslaget rörelse.*

Vid tillämpning av bestämmelserna i 4 § och, med undantag av femte stycket sista meningen, punkt 2 av anvisningarna till 3 och 4 §§ lagen om statlig förmögenhetsskatt skall vad där stadgas om förvärvskälla inom inkomstslagen jordbruksfastighet och rörelse i stället äga tillämpning på förvärvskälla eller del av förvärvskälla inom inkomstslaget näringsverksamhet. Härutöver skall vid tillämpning av punkt 2 av anvisningarna till 3 och 4 §§ lagen om statlig förmögenhetsskatt iakttas vad som stadgas i tredje-sjätte styckena nedan.

Hänvisningen i tredje stycket till punkt 2 femte stycket av anvisningarna till 41 § kommunalskattelagen skall i stället gälla punkt 2 fjärde

3 m o m. Ingår fast egendom enligt kommunalskattelagen (1928:370) i en förvärvskälla inom inkomstslaget näringsverksamhet tillämpas bestämmelserna i 4 § och, med undantag av femte stycket sista meningen, punkt 2 av anvisningarna till 3 och 4 §§ lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt. Vad nu har sagts gäller *även* sådan egendom som enligt punkt 2 sjunde och åttonde styckena av anvisningarna till 3 och 4 §§ lagen om statlig förmögenhetsskatt skall anses som en särskild förvärvskälla inom inkomstslaget *näringsverksamhet.*

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:857.

² Senaste lydelse 1990:1430

stycket av anvisningarna till 24 § nämnda lag.

I stället för vad som i sjätte stycket stadgas om bostadsbyggnader på jordbruksfastighet och tomtmark för byggnaderna skall gälla att småhus som är inrättat till bostad åt en eller två familjer med tillhörande tomtmark på lantbruksenhet inte skall behandlas som en tillgång i en förvärvskälla inom inkomstslaget näringsverksamhet om småhuset med tillhörande tomtmark är att anse som en privatbostadsfastighet enligt 5 § kommunalskattelagen.

Bestämmelsen i åttonde stycket a tillämpas med bortseende från vad där sägs om att egendomen skall ha beskattningsnaturen annan fastighet.

Hänvisningen i nionde stycket till 35 § 1 a mom. kommunalskattelagen skall i stället gälla punkt 14 trettonde stycket av anvisningarna till 32 § nämnda lag.

Vid tillämpningen av de bestämmelser som anges i första–sjätte styckena skall som taxeringsvärde anses det värde som enligt 1 eller 2 mom. skall ligga till grund för beräkningen av arvsskatt.

Vid tillämpningen av de bestämmelser som anges i första stycket skall som taxeringsvärde anses det värde som enligt 1 eller 2 mom. skall ligga till grund för beräkningen av arvsskatt.

23 §

B.³ Aktier som noteras på inländsk eller utländsk börs, andelar i värdepappersfonder samt andra värdepapper än aktier som omsätts marknadsmissigt och är av det slag som anges i 27 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt tas upp till 75 procent av det noterade värdet.

Aktier som, utan att vara börsnoterade, är föremål för marknadsmissig omsättning med regelbundna noteringar om avslut tas upp till 30 procent av det noterade värdet.

Finns i ett bolag skilda aktieslag av vilka ett eller flera är börsnoterade eller föremål för sådan notering som avses i andra stycket, skall de aktier i bolaget som inte är noterade tas upp till samma värde som de noterade aktierna. Är flera aktieslag noterade, skall de icke noterade aktierna tas upp till samma värde som de noterade aktier som har den lägsta kursen.

Om det vid värdering enligt de föregående styckena bedöms att det noterade värdet inte motsvarar vad som skulle kunna påräknas vid en försäljning under normala förhållanden, får i stället priset vid en sådan försäljning läggas till grund för värderingen.

Aktier som inte omfattas av bestämmelserna i första – tredje styckena samt andelar i ekonomiska för-

Aktier som inte omfattas av bestämmelserna i första – tredje styckena samt andelar i ekonomiska för-

³ Senaste lydelse 1990:1430.

eningar och handelsbolag tas upp till det pris som kan påräknas vid en försäljning under normala förhållanden, varvid dock följande skall iaktas. I den mån uppskattningen grundas på värdet av tillgångar som ingår i förvärvskälla inom inkomstslaget näringsverksamhet beräknas – under förutsättning att *förhållandena är sådana som avses i 22 § 3 mom. första stycket sista meningen* – tillgångarnas värde med tillämpning av reglerna i F tredje stycket; vid gåva dock under den ytterligare förutsättningen att de i 43 § andra stycket angivna kraven iakttagits. I den mån uppskattningen grundas på värdet av tillgångar som avses i första–tredje styckena, skall värdet av dessa tillgångar anses motsvara vad som skulle tas upp vid en tillämpning av bestämmelserna i första–fjärde styckena.

eningar och handelsbolag tas upp till det pris som kan påräknas vid en försäljning under normala förhållanden, varvid dock följande skall iaktas. I den mån uppskattningen grundas på värdet av tillgångar som ingår i förvärvskälla inom inkomstslaget näringsverksamhet beräknas – under förutsättning att *egendomen är sådan som avses i punkt 2 första stycket eller sjunde och åttonde styckena av anvisningarna till 3 och 4 §§ lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt* – tillgångarnas värde med tillämpning av reglerna i F tredje stycket; vid gåva dock under den ytterligare förutsättningen att de i 43 § andra stycket angivna kraven iakttagits. I den mån uppskattningen grundas på värdet av tillgångar som avses i första–tredje styckena, skall värdet av dessa tillgångar anses motsvara vad som skulle tas upp vid en tillämpning av bestämmelserna i första–fjärde styckena.

Värdepapper som inte omfattas av bestämmelserna i första–tredje och femte styckena tas upp till det pris som kan påräknas vid en försäljning under normala förhållanden.

F.⁴ Andel i bostadsförening eller bostadsaktiebolag tas upp till ett värde som motsvarar medlemmens eller delägarens andel i föreningens eller bolagets behållna förmögenhet beräknad med utgångspunkt i det värde som föreningens eller bolagets fastighet skall tas upp till enligt 22 § och med hänsyn till föreningens eller bolagets övriga tillgångar och skulder enligt senaste bokslut.

Annan lös egendom än förut nämnts uppskattas till vad den kan antas ha betingat vid en med tillbörlig omsorg skedd försäljning, som föranletts av boets avveckling.

Vid värderingen av förvärvskälla eller del av förvärvskälla som enligt kommunalskattelagen (1928:370) ingår i inkomstslaget näringsverksamhet tillämpas – under förutsättning att *förhållandena är sådana som avses i 22 § 3 mom. första stycket sista meningen* – bestämmelserna i 4 § och, med undantag av femte stycket sista meningen, punkt 2 av anvisningarna till 3 och 4 §§ lagen (1947:577) om statlig förmögenhets-

Vid värderingen av förvärvskälla eller del av förvärvskälla som enligt kommunalskattelagen (1928:370) ingår i inkomstslaget näringsverksamhet tillämpas – under förutsättning att *egendomen är sådan som avses i punkt 2 första stycket eller sjunde och åttonde styckena av anvisningarna till 3 och 4 §§ lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt* – bestämmelserna i 4 § och, med undantag av femte stycket sista

⁴ Senaste lydelse 1990:1430.

skatt. Härvid skall iakttas vad som stadgas i 22 § 3 mom. andra –sjätte styckena.

meningen, punkt 2 av anvisningarna till 3 och 4 §§ lagen om statlig förmögenhetsskatt.

43 §⁵

Vid beskattning av gåva gäller i tillämpliga delar, förutom ovan särskilt angivna bestämmelser i 6–9, 12, 19, 21 och 30 §§, vad i fråga om arvsskatt vidare är stadgat i 4 § tredje stycket, 13 § 2 mom., 14 och 20 §§, 22 § med undantag av 3 mom., 23 § med undantag av F tredje stycket, 24–27 §§, 28 § med undantag av andra och fjärde styckena samt 32 §. Därvid skall hänvisningen i 32 § f) till 19 § i stället gälla 41 § samt 28 § första och tredje styckena tillämpas som om gåvan utgjorde arv efter givaren.

Har gåva lämnats utan förbehåll till förmån för givaren eller annan och avser gåvan förvärvskälla eller del av förvärvskälla inom inkomstslaget näringsverksamhet enligt kommunalskattelagen (1928:370) som han äger direkt eller genom juridisk person, skall, utöver bestämmelserna i första stycket – under förutsättning att *förhållandena är sådana som avses i 22 § 3 mom. första stycket sista meningen* – även 22 § 3 mom. och 23 § F tredje stycket tillämpas när gåvoskatten bestäms. *Vad nu har sagts gäller endast om gåvan avser all givarens rätt till förvärvskälla eller del av förvärvskälla inom inkomstslaget näringsverksamhet som enligt 18 § kommunalskattelagen jämte anvisningar till 18 § nämnda lag i dess lydelse intill den 1 juli 1990 skulle utgjort en egen förvärvskälla inom inkomstslaget jordbruksfastighet eller rörelse eller sådan egendom som enligt punkt 2 sjunde och åttonde styckena av anvisningarna till 3 och 4 §§ lagen om statlig förmögenhetsskatt (1947:577) skall anses som en särskild förvärvskälla inom inkomstslaget rörelse.* Har gåvotagaren inom fem år efter det att skattskyldighet för gåvan inträtt genom köp, byte eller något därmed jämförligt fång eller genom gåva eller bodelning av annan anledning än makes död avhant sig egendomen eller väsentlig del därav, skall ny gåva anses föreligga med det

Har gåva lämnats utan förbehåll till förmån för givaren eller annan och avser gåvan *all givarens rätt till förvärvskälla eller del av förvärvskälla inom inkomstslaget näringsverksamhet enligt kommunalskattelagen (1928:370) som han äger direkt eller genom juridisk person, skall, utöver bestämmelserna i första stycket – under förutsättning att egendomen är sådan som avses i punkt 2 första stycket eller sjunde och åttonde styckena av anvisningarna till 3 och 4 §§ lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt* – även 22 § 3 mom. och 23 § F tredje stycket tillämpas när gåvoskatten bestäms. Har gåvotagaren inom fem år efter det att skattskyldighet för gåvan inträtt genom köp, byte eller något därmed jämförligt fång eller genom gåva eller bodelning av annan anledning än makes död avhant sig egendomen eller väsentlig del därav, skall ny gåva anses föreligga med det värde varmed den ursprungliga gåvan nedsatts.

⁵ Senaste lydelse 1990:1430.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Prop.
1990/91:168

värde varmed den ursprungliga gå-
van nedsatts.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991 och tillämpas i de fall skattskyldig-
het inträder efter utgången av juni 1991.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 4 april 1991

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Göransson, Gradin, Hellström, Johansson, Lindqvist, Lönnqvist, Wallström, Molin, Sahlin, Larsson, Åsbrink

Föredragande: statsrådet Åsbrink

Proposition om vissa förmögenhetsskattefrågor m.m.

1 Inledning

En omfattande reformering av inkomstbeskattningen har nyligen genomförts. Efter ett första steg under hösten 1989 antog riksdagen förra året regeringens förslag till reformerad inkomst- och företagsbeskattning (prop. 1989/90:110, SkU30, SFS 1990:650–696). Ytterligare ändringar på inkomstbeskattningens område beslutades senare samma år (prop. 1990/91:54, SkU10, SFS 1990:1421–1457). En kvarstående fråga i reformarbetet med skattesystemet är förmögenhetsbeskattningen.

En arbetsgrupp inom finansdepartementet har gjort en översyn av förmögenhetsbeskattningen i syfte att bl.a. uppnå enklare och mera likformiga regler. Översynen redovisades i december förra året i departementspromemorian (Ds 1990:91) Reformerad förmögenhetsbeskattning. De synpunkter som förts fram i samband med remissbehandlingen av promemorian kommer att bli föremål för ytterligare överväganden. I avvaktan på ett ställningstagande i dessa frågor redovisar jag förslag till vissa tekniska justeringar i förmögenhetsskattebestämmelserna för att uppnå en provisorisk anpassning till den reformerade inkomstbeskattningen. Dessa ändringar föranleder i sin tur förslag till följdändringar i reglerna för arvs- och gåvobeskattningen.

Regeringen beslutade den 21 mars 1991 att inhämta *lagrådets* yttrande över lagförslag i fråga om förmögenhetsbeskattningen m.m. som upprättats inom finansdepartementet. De till lagrådet remitterade förslagen är, frånsett redaktionella ändringar, likalydande med de till propositionen fogade lagförslagen. Lagrådet har lämnat förslagen utan erinran. Lagrådets yttrande bör fogas till protokollet som *bilaga*.

2 Allmänt

Lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt, SFL, reglerar förmögenhetsbeskattningen.

Förutom fysiska personer beskattas vissa dödsbon, föreningar och sam-

fund. För att undvika dubbelbeskattning är t.ex. svenska aktiebolag och flertalet ekonomiska föreningar befriade från förmögenhetsskatt.

Skatten för fysiska personer, utländska bolag samt vissa dödsbon och familjestiftelser är progressiv och skattesatsen varierar mellan 1,5 och 3 %. För övriga skattskyldiga tas en proportionell skatt på 1,5 promille ut på förmögenhet som överstiger 25 000 kr.

Med verkan fr.o.m. 1991 års taxering har skattepliktsgränsen och skiktgränserna för uttag av förmögenhetsskatt hos fysiska personer m.fl. höjts och ett skikt har slopats. Fribeloppet har bestämts till 800 000 kr. Ändringarna gjordes mot bakgrund av prisutvecklingen under 1980-talet och de höjda taxeringsvärdena för småhus (prop. 1989/90:50, SkU10, SFS 1989:1026).

Enligt särskilda regler i lagen (1970:172) om begränsning av skatt i vissa fall (begränsningsregeln) får statlig inkomstskatt och förmögenhetsskatt sättas ned om den sammanlagda skatten överstiger ett spärrbelopp som vid 1991 års taxering är summan av 50 % av den justerade beskattningsbara inkomsten och 25 % av det justerade underlaget för tilläggsbelopp. Detta leder till att skatteuttaget för stora förmögenheter väsentligt kan understiga de skattesatser som nyss har redovisats.

Skattebelastningen på olika typer av förmögenhetstillgångar varierar kraftigt. Det finns tillgångar som inte beskattas alls, tillgångar som värderas med hänsyn till latent skatteskuld och tillgångar vars värde beskattas fullt ut.

Några grundläggande förändringar av förmögenhetsskattesystemet har inte genomförts sedan 1947 års alltjämt gällande lag om statlig förmögenhetsskatt infördes. Lagen har dock justerats ett flertal gånger bl.a. med hänsyn till penningvärdets förändring.

Fr.o.m. 1971 års taxering har lättnadsregler av olika slag funnits för värdering av s.k. arbetande kapital i rörelse och jordbruk (företagsförmögenhet). Lättnadsreglerna innebär i princip att endast 30 % av substansvärdet av visst kapital i näringsverksamhet beskattas. Dessa bestämmelser har ytterligare förstärkt den bristande likformigheten vid beskattningen.

3 Justeringar i förmögenhetsbeskattningen m.m.

Mitt förslag: Bestämmelserna för förmögenhetsbeskattningen anpassas till de nya inkomstskattereglerna. Vissa följdändringar görs i arvs- och gåvoskattelagen.

Skälen för mitt förslag: En arbetsgrupp inom finansdepartementet har, som jag tidigare nämnt, gjort en översyn av förmögenhetsbeskattningen. Översynen redovisades i departementspromemorian (Ds 1990:91) Reformrad förmögenhetsbeskattning.

I promemorian föreslås att den progressiva beskattningen ersätts av proportionell skatt. Skattesatsen föreslås ligga inom skiktet 0,8–1,2 % och fribeloppet bör enligt förslaget vara 800 000 kr. eller alternativt 1 milj. kr. Samti-

dig föreslås en breddning av basen för skatteuttaget. Detta sker genom att värderingsreglerna görs mer likformiga, lättnads- och begränsningsreglerna avskaffas och ytterligare tillgångsslag blir skattepliktiga.

Promemorian har remissbehandlats. Förslagen har mötts av kraftig kritik från främst näringslivets företrädare som har motsatt sig den ändrade beskattningen av företagsförmögenhet. Åtskilliga remissinstanser har avstyrkt en förmögenhetsbeskattning av konst, antikviteter o.d. En majoritet av remissinstanserna förordar särbeskattning som endast utgör ett sidoalternativ i promemorian.

Enligt min mening är en naturlig utgångspunkt för den framtida regleringen att innehav av samma faktiska förmögenhet skall beskattas lika. Nuvarande bestämmelser för förmögenhetsbeskattningen innehåller en rad särregler som medför en påtagligt olikformig beskattning. Den föråldrade lagstiftningen har dessutom genom kompletteringar blivit alltmer komplicerad. Regleringen ger också betydande utrymme för skatteplanering. Behovet av en reformering av förmögenhetsbeskattningen är således stort.

Jag kan i och för sig konstatera att promemorians reformförslag bygger på samma huvudprinciper som den reformerade inkomstbeskattningen och att en reform efter de riktlinjerna skulle innebära att man kommer till rätta med bristerna i det nuvarande systemet. Samtidigt vill jag påminna om att jag redan när promemorian remitterades framhöll att ett ställningstagande till den framtida förmögenhetsbeskattningen måste innefatta ett hänsynstagande till flera, delvis motstridiga, aspekter. Jag pekade bl.a. på den skärpta kapitalinkomstbeskattningen, förmögenhetsskattens fördelningspolitiska och statsfinansiella betydelse, de ekonomiska betingelserna för näringsverksamhet och Sveriges ökande internationella beroende. Flera av dessa aspekter har också utvecklats mycket utförligt av remissinstanserna.

De synpunkter som har redovisats vid remissbehandlingen av departementspromemorian har enligt min mening en sådan karaktär att det krävs ingående överväganden innan man tar ställning till den framtida förmögenhetsbeskattningen. En viktig fråga i det sammanhanget är hur företagsförmögenhet skall behandlas. Jag vill också peka på sambandet med arvs- och gåvoskatten bl.a. med hänsyn till att samma lättnadsregler tillämpas vid arvs- och gåvobeskattningen som vid förmögenhetsbeskattningen. Beredningen av arvs- och gåvoskattekommitténs slutbetänkande (SOU 1987:62) med förslag till ny arvs- och gåvoskattelag har ännu inte avslutats. Det finns därför inte underlag för ett regeringsförslag redan under våren om ny arvs- och gåvobeskattning.

Jag anser att det även i övrigt krävs ytterligare belysning av förmögenhetsbeskattningens fördelningspolitiska effekter, inverkan på samhällsekonomin, kontrollfrågor m.m. med anledning av vad som framkommit vid remissbehandlingen av promemorian.

Av de redovisade skälen är jag inte beredd att nu lämna förslag till ett nytt system för förmögenhetsbeskattningen. Vissa lagstiftningsåtgärder i fråga om förmögenhetsbeskattningens och begränsningsregelns tillämpning kan emellertid inte anstå. För att reglerna skall kunna tillämpas vid 1992 års taxering krävs en anpassning till de nya bestämmelserna för inkomstbeskattningen. Skattereformen har bl.a. inneburit nya inkomstslag och förändrade

regler för värdering av lager och andra tillgångar vid inkomsttaxeringen. En sådan anpassning är i princip av samma slag som de justeringar i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt, AGL, som genomförts fr.o.m. den 1 januari 1991 (prop. 1990/91:54, SkU10, SFS 1990:1430).

I avvaktan på en mer genomgripande reformering av förmögenhetsbeskattningen bör i huvudsak endast ändringar göras som är direkt föranledda av de nya inkomstskattereglerna. Ändringarna får således karaktären av en provisorisk anpassning till skattereformen.

En utgångspunkt för anpassningen är att lättnadsreglerna skall ha samma omfattning i sak som tidigare. Detta önskemål kan emellertid inte tillgodoses fullt ut eftersom förändringarna av inkomstbeskattningen på vissa punkter är mycket genomgripande. Hänsyn skall inte tas till utskiftningsskatteskuld vid värdering av företagsförmögenhet eftersom den särskilda utskiftningsskatten avskaffats. Å andra sidan föreslår jag att det s.k. uppskottsbeloppet på grund av avskattningen av lagerreserver m.m. beaktas. Såsom ett provisorium får alltså ett schablonmässigt avdrag göras för prisfallsrisk på lager trots att avdraget numera saknar motsvarighet vid inkomsttaxeringen.

Under hösten 1990 genomfördes – som redan nämnts – vissa justeringar i AGL. Ändringarna hade bl.a. det syftet att bestämmelserna om värdering av företagsförmögenhet m.m. skulle anpassas till skattereformens regler och systematik. Åtgärderna angavs vara av tillfällig karaktär.

Bakgrunden till lagstiftningsåtgärderna i AGL var följande. Bestämmelserna om värdering av företagsförmögenhet hänvisar till motsvarande regler i SFL. Eftersom det i slutet av år 1990 inte var aktuellt att anpassa regelverket i SFL till skattereformen var det nödvändigt att inför årsskiftet 1990/91 vidta motsvarande åtgärder i AGL. Skattereformen innebär bl.a. att inkomstslaget näringsverksamhet getts en vidare omfattning än vad inkomstslagen rörelse och jordbruksfastighet hade och förvärvskällebegreppet har getts en annan utformning. Arvs- och gåvoskattebestämmelserna justerades därför med syftet att lättnadsreglernas materiella omfattning skulle vara oförändrad. Lättnadsreglerna i AGL gjordes tillämpliga på sådan egendom inom inkomstslaget näringsverksamhet som enligt äldre regler skulle utgjort en förvärvskälla inom något av inkomstslagen rörelse eller jordbruk. Bestämmelserna omfattade också viss egendom inom inkomstslaget annan fastighet – däribland egendom använd för s.k. fritidsuthyrning – som vid tillämpning av de äldre lättnadsreglerna skulle anses utgöra förvärvskälla inom inkomstslaget rörelse.

Den anpassning av SFL till skattereformen jag föreslagit i det föregående innebär att de provisoriska bestämmelserna i AGL i allt väsentligt kan avskaffas och ersättas av regler som – på samma sätt som före 1990 års justeringar – hänvisar till SFL.

Mitt förslag: Spärregeln för begränsning av det sammanlagda uttaget av inkomstskatt och förmögenhetsskatt justeras med hänsyn till de nya inkomstskattereglerna.

Skälen för mitt förslag: I lagen (1970:172) om begränsning av skatt i vissa fall finns regler som syftar till att hindra att det sammanlagda skatteuttaget blir för högt (begränsningsregeln). Bestämmelserna innebär i korthet att ett spärrbelopp bestäms med hänsyn till inkomsten. Spärrbeloppet jämförs sedan med den sammanlagda skatten. Underlaget för spärrbeloppet är 50 % av den statligt beskattningsbara inkomsten och 25 % av underlaget för tilläggsbelopp. Det 75-procentiga spärrbeloppet svarar mot det högsta uttag av statlig resp. kommunal inkomstskatt samt förmögenhetsskatt som har ansetts lämpligt i normalfall.

Den del av det sammanlagda skattebeloppet som överstiger spärrbeloppet kan falla bort helt eller delvis. Endast förmögenhetsskatten och den statliga inkomstskatten får sättas ned. Förmögenhetsskatten får dock inte reduceras så att skatten blir lägre än skatten på halva den beskattningsbara förmögenheten. Skatten i form av tilläggsbelopp som belöper på den del av underlaget som överstiger den beskattningsbara inkomsten får inte heller sättas ned.

Begränsningsregeln har inte ändrats i samband med de förändringar i inkomstbeskattningen som genomförts fr.o.m. 1991. Det skedde inte heller någon förändring av procentsatsen för spärrbeloppet i begränsningsregeln när den högsta marginalskattesatsen sänktes från 75 till 72 % för år 1989 och från 72 till 65 % för år 1990 (vid en kommunal skattesats om 30 %). I promemoriaförslaget om reformerad förmögenhetsbeskattning konstaterades att begränsningsregeln inte uppfyller kraven på en enkel och likformig beskattning. Det framhölls att regeln på ett olämpligt sätt gynnar investeringar i egendom som ger värdestegring i stället för direktavkastning. Det föreslogs därför att begränsningsregeln skulle slopas.

Förutsättningarna för en begränsningsregel har radikalt förändrats genom skattereformen. Inkomstskatten har sänkts till en sådan nivå att behovet av undantag och särskilda begränsningar inte kvarstår som tidigare. Även i fråga om begränsningsregeln bör emellertid sakliga ändringar undvikas så långt det är möjligt i avvaktan på en större reform på förmögenhetsbeskattningens område. Vid en anpassning av reglerna till skattereformen ligger det närmast till hands att låta det tidigare underlaget för spärrbeloppet, beskattningsbar inkomst och underlaget för tilläggsbelopp, motsvaras av summan av beskattningsbar förvärvsinkomst och inkomst av kapital. Mot bakgrund av de allmänna avvägningar om lämplig nivå för högsta skatteuttag som motiverat nuvarande regel och med hänsyn till de fortsatta övervägandena om förmögenhetsbeskattningen bör spärrbeloppet även fortsättningsvis utgöra 75 % av underlaget. Även det förhållandet att en begränsningsregel ger utrymme för skatteplanering talar för att denna nivå bibehålls.

Vid tillämpningen av begränsningsregeln bör den skattereduktion som

medges för underskott av kapital behandlas på samma sätt som övriga skattereduktioner, vilket innebär att skatten som jämförs med spärrbeloppet är skatten före skattereduktion. Underskott av kapital påverkar inte heller spärrbeloppet. Utöver förmögenhetsskatt bör statlig inkomstskatt på såväl förvärvsinkomst som kapitalinkomst kunna sättas ned.

Mitt förslag föranleder ändringar i 3–5 §§ lagen (1970:172) om begränsning av skatt i vissa fall.

Prop.
1990/91:168

5 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu anfört har inom finansdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt,
2. lag om ändring i lagen (1970:172) om begränsning av skatt i vissa fall,
3. lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt.

Lagrådet har granskat lagförslagen.

6 Specialmotivering

6.1 Lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt

1 §

Tredje styckets första mening har ändrats som följd av att bestämmelsen om s.k. Luxemburgbolag fått en ny placering i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, SIL. Ett tillägg till tredje stycket har gjorts som innebär att de i SFL kvarlevande begreppen rörelse och jordbruksfastighet avser sådan verksamhet som redovisades i inkomstlagen rörelse och jordbruksfastighet i den äldre lydelsen av kommunalskattelagen (1928:370), KL. Näringsverksamhet i form av fastighets- och kapitalförvaltning rymms således inte inom begreppen.

3 § 1 mom.

I punkten d) har gjorts en redaktionell anpassning till den nya lagen (1990:1114) om värdepappersfonder som ersätter aktiefondslagen (1974:931).

3 § 2 mom.

Bestämmelsen i punkten h) har kompletterats med beteckningen näringsverksamhet som en följd av den nya indelningen i inkomstlag i KL och SIL.

4 och 5 §§

Bestämmelserna har kompletterats med hänsyn till det nya inkomstlaget näringsverksamhet. I 5 § tredje stycket har skett en redaktionell ändring på grund av att bestämmelserna som fanns i punkt 2 av anvisningarna till 19 § KL har fått en ny placering.

6 § 1 mom.

Hänvisningen i punkten a) till det numera upphävda andra stycket i 10 a § SIL har justerats. Punkten c) och sista stycket har kompletterats som en följd av den nya indelningen i inkomstslag. Den äldre beteckningen aktiefond har ersatts med det nya begreppet värdepappersfond. Hänvisningen till 7 § SIL har utvidgats till att avse även 7 § 3 mom. på grund av att pensionsstiftelser numera regleras i nämnda moment.

6 § 2 mom.

Det äldre begreppet aktiefond har ersatts av beteckningen värdepappersfond.

8 §

Skyldigheten för föräldern att redovisa barnets förmögenhet har knutits direkt till bestämmelserna som reglerar deklarationsskyldigheten. Ändringen har skett mot bakgrund av det slopade grundavdraget och sparavdraget i kapital samt den införda preliminärskatteuppbörden för löpande kapitalavkastning.

10 och 11 §§

Jfr kommentaren till 6 § 1 mom.

12 § 1 mom.

Jfr kommentaren till 8 § såvitt gäller ändringen i andra stycket. Hänvisningen till den upphävda bestämmelsen i 11 § 3 mom. har slopats.

Anvisningarna till 3 och 4 §§

punkt 1

Den avskaffade schablonbeskattningen av en- och tvåfamiljsfastigheter har föranlett att begreppet ersatts med beteckningen privatbostadsfastighet som definieras i 5 § KL.

punkt 2

I punkten regleras värderingen av företagsförmögenhet. Av första stycket jämfört med 1 § tredje stycket sista meningen framgår dels att endast egendom i inkomstslaget näringsverksamhet omfattas av bestämmelserna, dels att anvisningspunkten endast omfattar sådan egendom i inkomstslaget näringsverksamhet som skulle ha hänförts till rörelse eller jordbruksfastighet enligt KL i dess lydelse intill den 1 juli 1990 (med undantag för viss egendom som avses i styckena 7 och 8 i anvisningspunkten). Värdering skall ske av förvärvskälla. Eftersom såväl inkomstslagen som förvärvskällebegreppet ändrats kan dock värderingen inte sällan komma att avse del av förvärvskälla i det nya inkomstslaget näringsverksamhet. Vad som sägs i anvisningspunkten om förvärvskälla gäller således förvärvskälla eller del av förvärvskälla.

Ändringar har gjorts i andra stycket som en följd av den nya definitionen av begreppet beskattningsår i 3 § KL. Beskattningsår vid brutet räken-

skapsår är numera alltid det räkenskapsår som gått ut närmast före taxeringsåret.

Vid inkomsttaxeringen värderas lager numera till 97 % av det totala anskaffningsvärdet eller enligt "lägsta värdets princip". Vid förmögenhetsbeskattningen har tidigare, med vissa undantag, efter ett inkuransavdrag på 5 % schablonmässigt medgetts avdrag för prisfallsrisk med 15 % av lagervärdet. Med hänsyn till reglernas karaktär av temporär lösning skall den 15-procentiga schablonen alltså tillämpas trots att det numera inte finns någon generell bestämmelse vid inkomsttaxeringen för nedskrivning på grund av prisfallsrisk. Eftersom beräkningen utgår från värderingen vid inkomsttaxeringen utgör inkuransavdraget inte längre 5 %. En särskild regel gäller alltså för fastighet som är lagertillgång.

Tidigare ordning i fråga om latent skatteskuld kvarstår i princip (punkt 2 fjärde stycket samt punkt 3 av anvisningarna till 3 och 4 §§). Lagen (1927:321) om utskiftningsskatt har upphävts och någon utskiftningsskatteskuld skall därför inte beaktas. Obeskattade fonder som avsatts för särskilt ändamål (investeringsfond, ersättningsfond o.d., jfr punkt 2 av övergångsbestämmelserna till lagen (1990:654) om skatteutjämningsreserv) får alltså räknas som skuld med hälften av det avsatta beloppet. Således skall, i likhet med vad som gällde för resultatutjämningsfond och varulagerreserv, inte någon del av skatteutjämningsreserven räknas som skuld. Däremot får fr.o.m. 1992 års taxering halva det uppskovsbelopp enligt lagen (1990:655) om återföring av obeskattade reserver som vid beskattningsårets utgång ännu inte återförts till beskattning räknas som skuld enligt en ny bestämmelse i anvisningspunkten 3.

Det särskilda undantaget för mangårdsbyggnader med tomtmark har fått en ny utformning genom avgränsningen mellan näringsverksamhet och kapital. Nuvarande bestämmelse kan delvis avvaras eftersom en privatbostadsfastighet inte ingår i näringsverksamhet och således inte kan omfattas av lättnadsreglerna. De skulder som är hänförliga till privatbostadsfastigheten skall inte redovisas i näringsverksamhet. Denna nya avgränsning har också fått till följd att den särskilda bestämmelsen för mangårdsbyggnad på fideikommiss endast kommer att avse hus och tomt som inte utgör privatbostadsfastighet. Om en lantbruksenhet arrenderas ut omfattas enligt gällande bestämmelser inte byggnad med tomtmark som är bostad för arrendatorn av lättnadsreglerna. En sådan utarrenderad byggnad och tomt utgör inte privatbostadsfastighet (5 § KL). Detsamma gäller i åtskilliga uthyrningsfall. För att bibehålla samma reglering som tidigare i fråga om arrendegård m.m. har bestämmelsen i sjätte stycket i huvudsak fått kvarstå.

I sjunde och åttonde styckena regleras vissa undantagsfall då lättnadsreglerna skall tillämpas på täktmark m.m. resp. småhus m.m. för fritidsuthyrning som inte kan hänföras till de äldre inkomstlagen rörelse och jordbruksfastighet. Redaktionella ändringar har gjorts i undantagsbestämmelserna.

punkt 3

Jfr kommentaren till punkt 2.

Redaktionella ändringar har gjorts i bestämmelsen (jfr övriga paragrafer).

6.2 Lagen (1970:172) om begränsning av skatt i vissa fall

3 §

Summan av beskattningsbar förvärvsinkomst beräknad enligt SIL och inkomst av kapital utgör det nya underlaget vid bestämmandet av spärrbelopp. Underskott i kapital medför rätt till skattereduktion enligt 2 § 4 mom. uppborðslagen (1953:272) och reducerar inte spärrbeloppet (jfr 4 §). Eftersom särskilt investeringsavdrag inte medges för fysisk person eller dödsbo kan andra stycket i gällande lydelse utgå.

4 §

Hänvisningen till den slopade sparskattereduktionen har tagits bort. Kommunal inkomstskatt fogas till uppräknningen av skatter eftersom sådan skatt numera kan sättas ned genom såväl skattereduktion som avräkning av utländsk skatt. Skattereduktion på grund av underskott i kapital behandlas som övriga skattereduktioner. Även nedsättning av sjömansskatt enligt 12 § 4 mom. lagen (1958:295) om sjömansskatt skall behandlas som övriga skattereduceringar.

5 §

Det som sägs i första stycket om grund- resp. tilläggsbelopp har utmönstrats till följd av det nya systemet för underskottsavdrag. I andra stycket har ordningen för skattenedsättningen reglerats.

6.3 Lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt

22 § 3 mom.

Av första stycket första meningen framgår att de s.k. lättnadsreglerna i SFL skall tillämpas om fast egendom ingår i förvärvskälla inom inkomstslaget näringsverksamhet. I andra meningens inledning – som nu utgått – skedde en inskränkning av innebörd att lättnadsreglerna endast skulle tillämpas med avseende på egendom i det nya inkomstslaget näringsverksamhet som enligt äldre regler skulle utgjort förvärvskälla inom inkomstslaget rörelse eller jordbruksfastighet. Motsvarande inskränkning sker nu i punkt 2 första stycket av anvisningarna till 3 och 4 §§ SFL jämfört med 1 § tredje stycket sista meningen SFL. Att lättnadsreglerna omfattar – vilket gällde redan tidigare – egendom som avses i punkt 2 sjunde och åttonde styckena av anvisningarna till 3 och 4 §§ SFL framgår av den del av andra meningens där det inte skett andra förändringar än att ordet "rörelse" bytts ut mot "näringsverksamhet".

Andra – sjätte styckena har utgått. Motsvarande frågor regleras i SFL och bestämmelserna därom blir tillämpliga genom hänvisningen i första stycket. I sjunde stycket har en justering gjorts med anledning av den ändrade styckeindelningen.

Ändringen i femte stycket innebär inte någon materiell förändring. Hänvisningen till 22 § 3 mom. första stycket sista meningen har ersatts av en hänvisning till de bestämmelser i anvisningarna till 3 och 4 §§ SFL där motsvarande frågor regleras. Skälen framgår av specialmotiveringen till 22 § 3 mom.

23 § F

Ändringen i tredje stycket innebär inte någon materiell förändring. Hänvisningen till 22 § 3 mom. första stycket sista meningen har bytts ut. I det hänseendet hänvisas till vad som i motsvarande fråga sägs i specialmotiveringen till 22 § 3 mom. En sista mening i tredje stycket har strukits. Motsvarande frågor regleras i punkt 2 av anvisningarna till 3 och 4 §§ SFL.

43 §

I andra stycket regleras för gåvofallen-förutsättningarna för att lättnadsreglerna skall vara tillämpliga. Ändringarna innebär inte några materiella förändringar. En hänvisning till 22 § 3 mom. första stycket sista meningen har bytts ut av skäl som framgår av specialmotiveringen till detta stadgande. Av andra stycket andra meningen framgick av en nu borttagen mening att lättnadsreglerna i nu avsedda fall endast var tillämpliga om gåvan avsåg all givarens rätt till egendomen i fråga. Detta är avsett att gälla även fortsättningsvis vilket framgår av ett tillägg till första styckets inledning.

7 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen till

1. lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt,
2. lag om ändring i lagen (1970:172) om begränsning av skatt i vissa fall,
3. lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt.

8 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med hemställan.

Lagrådet

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1991-03-27

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bengt O. Hamdahl, regeringsrådet Bertil Werner, justitierådet Hans Danelius.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 21 mars 1991 har regeringen på hemställan av statsrådet Åsbrink beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt, m.m.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Lars Bergendal.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Innehåll		Prop.
Proposition	1	1990/91:168
Propositionens huvudsakliga innehåll	1	
Lagförslag		
1 Lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt	2	
2 Lag om ändring i lagen (1970:172) om begränsning av skatt i vissa fall	15	
3 Lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt ..	17	
Utdrag ur regeringsprotokollet den 4 april 1991	22	
1 Inledning	22	
2 Allmänt	22	
3 Justeringar i förmögenhetsbeskattningen m.m.	23	
4 Begränsningsregeln	26	
5 Upprättade lagförslag	27	
6 Specialmotivering	27	
6.1 Lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt	27	
6.2 Lagen (1970:172) om begränsning av skatt i vissa fall ...	30	
6.3 Lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt	30	
7 Hemställan	31	
8 Beslut	31	
Bilaga Lagrådets yttrande	32	

